

Cum încep copiii comunicarea -2-

Abilitățile necesare în stadiul pre-verbal

Înainte de a-și dezvolta limbajul, copiii au nevoie de abilități de comunicare, cum ar fi să fie atenți la ceilalți; să indice ce doresc arătând cu degetul, dând din mână, să refuze prin scuturarea capului. Este foarte important pentru dezvoltarea limbajului ca aceste abilități să se dezvolte bine. Iar acest lucru se poate întâmpla doar prin exersare. Cât se poate de mult. Comunicarea frecventă și diversificată cu copilul este temelia solidă a dezvoltării limbajului. Chiar mai târziu, la copiii mai mari, la care limbajul și comunicarea nu s-au dezvoltat după așteptări. Atunci atenția suplimentară la abilitățile de comunicare pre-verbală poate fi utilă.

Abilitățile necesare sunt:

- Să fie atenți la ceilalți și să reacționeze;
- Să se joace;
- Să preia rândul;
- Să imite;
- Să aplice aceste abilități în contexte obișnuite, zilnice.

Atenția la ceilalți și reacționarea față de aceștia

Abilitățile de acordare a atenției nu sunt o condiție exclusivă a dezvoltării comunicării. Dezvoltarea atenției copilului este un proces ce debutează imediat ce stabilește contact vizual și continuă până la vârsta școlarizării. Când bebelușii sunt atenți, iau contact cu diverse persoane, evenimente și obiecte; tot atunci se dezvoltă și joaca. Îi ajută să exploreze și să descopere împrejurimile și astfel să descopere lucruri despre care doresc să comunice.

Puteți observa în ce măsură este nevoie de pași suplimentari în anumite domenii ale atenției cu ajutorul unui inventar. Primele patru elemente sunt foarte importante: dacă răspunsul dumneavoastră este "NU", încercați să-i încurajați atenția. Și celelalte au nevoie de atenție, dar aceste abilități se dezvoltă și împreună cu cele ce țin de alte domenii, ca abilități motorii și abilități sociale.

Inventar asupra atenției

	da	nu
Se uită copilul la fața dumneavoastră când îi vorbiți?		
Dacă vorbiți cu el cam 1 minut, se uită cel puțin jumătate din timp la fața și ochii dumneavoastră?		
Privește copilul obiectul situat cam la 30 de cm distanță?		
Dacă îi arătați biberonul sau abordați copilul ca să-l luați în brațe, își schimbă mișcările trupului pentru a arăta că știe ce se va întâmpla?		
Își întoarce capul și ochii pentru a vă privi când îl strigați?		
Dacă stă confortabil și îi arătați un obiect, poate sta cuminte și atent cam 1 minut?		
Dacă vă uitați la vreun obiect sau o imagine, se uită alternativ la dumneavoastră și la obiect, indicând că este conștient și de obiect, și de dumneavoastră?		
Reacționează copilul la cerințe însoțite de un semn, precum întinderea palmei și cuvintele "Dă-mi-l"?		
Fără să-i indicați ce trebuie să facă, poate da din mână când plecați și bate din palme când intrați în cameră?		

Modalități de sprijinire a copilului să fie atent și să reacționeze la dumneavoastră

Sfaturile de aici sunt generale și aplicabile în orice situație. Dar mai ales atunci când există multe răspunsuri de “NU” în inventarul prezentat, poate fi util să acordați atenție la interacțiunea dumneavoastră cu copilul. Iar când sunt folosite cuvintele “vorbiți” și “comunicare”, nu ne referim doar la limbajul vorbit, ci și la semne și ajutorul limbajului vorbit de semne. Rețineți că principalul obiectiv este întărirea duratei atenției și a calității acesteia la copil.

- **Vorbiți-i copilului și vorbiți cu el**

Când desfășurați diverse activități, vorbiți despre ce faceți. Nu trebuie să se transforme în logoree, câteva propoziții simple, cu pauze, sunt foarte eficiente. Un obicei bun este să începeți să strigați copilul și să așteptați să vedeți dacă vă acordă atenție.

- **Când vorbiți, zâmbiți**

Faceți copilul conștient că e amuzant să vorbească, că e bine să împărtășească informații și mai presus de orice, că vă place să vorbiți cu el.

- **Țineți-vă fața aproape de copil**

Inițial, distanța de la care copiii văd bine este de aproximativ 30 de cm. Pe măsură ce cresc, distanța la care se concentrează crește, dar țineți cont de faptul că vederea lor are nevoie de timp pentru a se dezvolta.

- **Lăsați copilul să vă simtă fața**

Dezvoltarea atenției necesită, ca toate activitățile de dezvoltare, percepții multi-senzoriale. Dacă atenția copilului se îndreaptă spre altceva, luați-i mâinile, duceți-le spre față și lăsați-l să vă simtă mișcările și rezonanța vocii.

- **Dați-i timp să reacționeze.**

Nu fiți frustrați dacă nu reacționează imediat. Are nevoie de timp; percepția e un proces complex. Poate vă amintiți că în primii ani și sistemul neuronal trebuie să se dezvolte. Repetarea continuă a unor comenzi, precum “Uită-te...Uită-te...Uită-te” nu are sens. E mai bine să vă schimbați tonul, să atingeți copilul sau să arătați un obiect împreună.

- **Provocați așteptări**

Referitor la reacție, poate fi util dacă sprijiniți așteptarea copilului: arătați-i biberonul înainte de a îl aduce să bea lapte, ridicați brațele înainte de a lua copilul. Asta îl va face curios și atent la ce se întâmplă în jur. Mai ales copiii cu probleme ce țin de autism nu pot face față schimbărilor de situație.

- **Răsplățiți reacția copilului.**

Zâmbetul sau atingerea fină îl va face deja conștient că merită să vă acorde atenție.

- **Reacționați la orice sunet produs de copil**

Nu contează dacă intenționează să comunice prin sunet sau e produs accidental. Răspundeți-i, preferabil cu același sunet. Asta ajută la inițierea preluării de rând.

- **Numiți evenimentele cu aceleași cuvinte**

Dezvoltați împreună rutine. Când faceți lucruri identice, cum ar fi schimbarea scutecelor sau îmbrăierea, repetați aceeași rutină folosind aceleași cuvinte sau semne, sau chiar puteți folosi o altă formă de comunicare. Inițial copilul nu va “înțelege” încă, dar va dezvolta o înțelegere de ansamblu, semnele devenind astfel concepte, iar apoi cuvinte cu înțeles.

- **Implicați întreaga familie**

Toată lumea poate cânta cântecele, gâdili, face fețe amuzante: toată lumea poate comunica cu micuțul, trebuie doar să fie conștienți că pot.

- **Dați-i lucruri la care să se uite**

Chiar când este singur, își poate folosi atenția. Lucruri precum mobile, obiecte mișcătoare, lucruri colorate. O simplă pană pe o ață vă poate anunța intrarea, iar oglinda fixată pe interiorul ușii schimbă reflexia luminii la deschiderea ușii.

- **Acordați-vă timp pentru observarea copilului**

Astfel veți ști ce îi place, cum reacționează. Vă ajută să găsiți moduri de a-i atrage atenția mai bine. Mai ales dacă un copil mai mărișor poate nu vă acordă atenție înainte a a-l aborda în felul lui. Știți când vrea să comunice cu dumneavoastră? Nu puteți ști decât dacă observați copilul cu atenție.

- **Nu vă așteptați la prea multe dintr-odată**

Dacă vă așteptați la prea multe dintr-odată, veți fi dezamăgiți și frustrați. La fel și copilul. Încercați să faceți în fiecare zi câte un pas, și uneori nici măcar asta nu se va întâmpla. În legătură cu inventarul de mai sus: poate că micuțul nu va putea fi atent un minut, și vor trece câteva săptămâni până o va face. Dar mâine poate 21 de secunde în loc de 18? Dați-vă voie să căutați și mici schimbări. Pentru copil ar putea fi un uriaș pas înainte dacă poate indica dacă dorește gem pe tartină, în loc de brânză.

- **Limitați distragerile**

Uneori e nevoie de crearea unui spațiu în care copilul să nu fie distras de tot felul de lucruri sau activități. Poate scurte momente fără zgomot, fără stimuli precum culori, forme, lumină; îl vor ajuta să se concentreze.

Citat despre atenție:

Atenția permanentă a unui asistente bune poate fi la fel de importantă ca o operație majoră făcută de un chirurg.

[Dag Hammarskjold](#)